

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a členiek senátu JUDr. Idy Hanzelovej a JUDr. Jany Zemkovej PhD. v právnej veci navrhovateľky: **M. – S., s.r.o.**, B., zastúpená: A. Z. Z., s.r.o., T., proti odporkyňi: **Rada pre vysielanie a retransmisiu**, Kolárska č. 6, Bratislava, o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporkyne č. RP/17/2008 zo dňa 03.06.2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie odporkyne č. RP/17/2008 zo dňa 03.06.2008 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľke sa právo na náhradu trov konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e

Opravným prostriedkom doručeným súdu dňa 23.07.2008 žiadala navrhovateľka preskúmať rozhodnutie odporkyne č. RP/17/2008 zo dňa 03.06.2008, ktorým za porušenie povinnosti upravenej v § 19 ods. 1 zák.č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z.z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej

len zák.č. 308/2000 Z.z.) tým, že dňa 15.12.2007 o cca 19.02 hod odvysielala navrhovateľka v rámci programu Televízne noviny príspevok informujúci o úmrtí dvoch skialpinistov v Západných Tatrách, ktorý spôsobom svojho spracovania svojim obsahom zasiahol do základných práv zobrazenej osoby, za čo uložila navrhovateľke podľa § 64 ods. 1 písm. d/ zák.č. 308/2000 Z.z. sankciu – pokutu určenú podľa § 67 ods. 5 písm. e/ zák.č. 308/2000 Z.z. vo výške 500 000,-- Sk.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplynulo, že navrhovateľka bola sankcionovaná za zásah do ľudskej dôstojnosti a základného práva a slobody matky jedného zo skialpinistov, ktorý zahynul počas túry v Západných Tatrách, ktorá sa skončila veľkým nešťastím. Dvoch skialpinistov na trase do Smutného sedla zasypala lavína. V predmetnom príspevku boli odvysielané zábery na matku mŕtveho skialpinistu, ktorá bola rozrušená, plakala a z obsahu príspevku odporkyňa usúdila, že aj napriek tomu, že išlo o pomerne krátky záber matky zosnulého, spôsob spracovania v tejto časti príspevku (mikrofón redaktora umiestnený priamo pri tvári plačúcej matky skialpinistu), bol mimoriadne dehonestujúci a zároveň medializáciou reakcie matky skialpinistu na správu o jeho smrti, hrubým spôsobom zneužila mimoriadne dramatický a tragický okamih jej života na tvorbu bulvárneho spravodajského príspevku, čo v žiadnom prípade nemožno považovať za akceptovateľné.

Proti predmetnému rozhodnutiu podala včas opravný prostriedok navrhovateľka, uvádzajúc, že je večnou otázkou spravodajstva, či dať prednosť tomu, aby televízia v čo najväčšej miere priniesla divákovi skutočné zábery v priebehu udalostí, alebo aby selektovala zábery, ktoré im sprostredkuje. Emotívne zábery v primeranom rozsahu majú veľmi silný vplyv na diváka a v konečnom dôsledku dokáže byť silným impulzom na to, aby sa títo častejšie zamýšľali nad neadekvátnym, zľahčujúcim, konzumným a ľahkovážnym spôsobom života. Zábery, v ktorých sa vyskytlo snímanie tváre matky zomrelého neboli podľa navrhovateľky samoúčelné, prezentovali v nevyhnutnej miere s dôrazom na zachovanie akceptovateľnej roviny, zobrazenie smutnej a drsnej reality súkromia dotyčnej osoby s akcentom na preventívno-výchovný prvok. V celkovom vyznení príspevku tvorili tieto zábery minimálnu časť a neboli tým najemotívnejším prvkom príspevku. Celková dĺžka príspevku bola 1,53 minúty, z toho detail matky bol v dĺžke 3-5 sekúnd v jednom zábere.

S poukazom na uvedené, keďže štát má zakázané vytvárať prekážky v prístupe k informáciám, ktoré sa týkajú verejného záujmu, osobitne, ak ich vyhládávajú novinári,

a verejnosť má právo byť informovaná, dospela navrhovateľka k záveru, že posúdenie obsahu odvysielaného príspevku posúdila odporkyňa nesprávne. Rozhodnutie odporkyne považuje za nedôvodné a nepreskúmateľné.

Navrhovateľka ďalej namietala povinnosť odôvodnenia uloženia sankcie s poukazom na článok 6 odporúčania Výboru ministrov Rady Európy č. R/91/1 o administratívnom trestaní zo dňa 13.02.1991, ktorý zároveň pripúšťa absenciu dôvodu pri správnych deliktoch menšej závažnosti. Na druhej strane ukládanie sankcií má význam tak represívny ako aj preventívny. Najmä ten druhý stráca na účinnosti uplynutím neprimeranej lehoty od vzniku porušenia k samotnému uloženiu sankcie. Dôvody, ktoré uviedla odporkyňa v odôvodnení rozhodnutia v súvislosti s výškou uloženej sankcie sú podľa navrhovateľky založené len na výklade správneho uváženia, avšak nemajú podklad v skutkovom stave veci. Navrhovateľka nesúhlasí s uvedením rozsahu a dosahu vysielania, ktorý navrhovateľka ďalej neodôvodňuje, keďže vychádza zo záveru, že tento je daný automaticky územným pokrytím vysielania vysielateľa, rovnako ako dôvod uvádza mieru zavinenia, opäť bez bližšieho odôvodnenia, dôvodí len predchádzajúcimi rozhodnutiami v obdobnej veci. Navrhovateľka je však názoru, že každé konkrétne eventuálne porušenie treba hodnotiť samostatne, nie vo vzťahu k iným porušeniam zákona prihliadajúc na dané okolnosti celej veci. Z uvedených dôvodov považuje celé odôvodnenie uloženej výšky sankcie za nepreskúmateľné.

Zároveň namietla, že odporkyňa pri posudzovaní druhu a výšky sankcie postupuje v súlade s neplatným znením zákona, keďže citované znenie § 64 ods. 2 zákona č.308/2000 Z.z. použité v odôvodnení rozhodnutia je znenie, ktoré bolo platné do 31.03.2006. S poukazom na vyššie uvedené argumenty žiada navrhovateľka najvyšší súd, aby rozhodnutie odporkyne č. RP/17/2008 zo dňa 03.06.2008 v celom rozsahu zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

K opravnému prostriedku sa vyjadrila odporkyňa uvádzajúc, že obsahovou dominantou príspevku odvysielaného v programe Televízne noviny bola informácia o tragickom nešťastí v Západných Tatrách, pri ktorom zahynuli dvaja skialpinisti. Obrazová časť príspevku bola tvorená predovšetkým zábermi priamo zo Západných Tatier. Okrem týchto záberov boli v menšej miere odvysielané zábery z priestorov domu, v ktorom žila matka jedného zo zomrelých skialpinistov. Na tomto mieste jej bolo v prítomnosti televíznej kamery oznámené úmrtie syna, pričom navrhovateľka odvysielala aj bezprostrednú reakciu matky na túto správu. Podľa názoru odporkyne oznamovanie úmrtia skialpinistu netvorilo z kvantitatívneho hľadiska zanedbateľnú

časť predmetného príspevku, pretože vo vyjadrení redaktora v mieste bydliska matky, boli odvyšielané emotívne reakcie susedy, ako aj dve vyjadrenia matky mŕtveho skialpinistu, pričom jednu z nich obsahovalo aj jej bezprostrednú emotívnu reakciu na správu o úmrtí syna. Podľa názoru odporkyne z odvyšielaného príspevku nebolo priamo zrejmé, kto informáciu o tragickej smrti matke nebohého poskytol, usudzuje, že prvotným zdrojom tejto informácie bol redaktor. Časť príspevku obsahoval bezprostredný emotívny šok matky na smrť jej syna a bola z hľadiska informovania verejnosti nadbytočná. Nemohla sledovať iný cieľ, ako priniesť divákovi senzáčné a autentické zábery negatívnych ľudských emócií. Postup spracovania tejto časti príspevku považuje odporkyňa za mimoriadne dehonestujúci, čím navrhovateľka hrubým spôsobom zneužila mimoriadne dramatický a tragický okamih života matky skialpinistu na tvorbu bulvárneho spravodajského príspevku, čo v žiadnom prípade odporkyňa nepovažuje za akceptovateľné. Na základe uvedeného dospela odporkyňa k záveru, že navrhovateľka odvyšielaním predmetného príspevku zasiahla do základného práva dotknutej matky a to práva na ochranu súkromia. V tomto prípade nešlo o sprostredkovanie informácie vo verejnom záujme, ktorá by výlučne mala byť predmetom spravodajstva, a zobrazenie predmetných záberov nemohol sledovať iný cieľ ako vyvolanie senzácie a negatívnych emócií u divákov. Zásah do súkromia dotknutej osoby bol uskutočnený nad zákonom dovolený rámec tzv. spravodajskej licencie a bol teda neoprávnený.

Ako vyplýva z dikcie Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a z Ústavy Slovenskej republiky, slobodu prejavu je možné obmedziť na základe kumulatívneho plnenia troch podmienok. Obmedzenie musí vyplývať zo zákona, musí byť nevyhnutné v demokratickej spoločnosti a musí sledovať legitímny cieľ. Ústava zakotvila ako legitímny cieľ obmedzenia slobody prejavu, taxatívne ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku a o ochranu verejného zdravia a mravnosti. Z uvedeného podľa odporkyne vyplýva, že obmedziť slobodu prejavu je možné len z dôvodu ochrany verejného záujmu, ako aj ochrany individuálnych záujmov. Z uvedených dôvodov bolo obmedzenie slobody prejavu v podobe vyvedenia deliktuálnej zodpovednosti voči navrhovateľke zo strany odporkyne nevyhnuté v demokratickej spoločnosti, pretože odôvodňovalo naliehavú sociálnu potrebu a sledovalo legitímny cieľ spočívajúci v ochrane individuálnych, právom chránených záujmov dotknutej osoby, a to právo na ochranu súkromia.

S poukazom na uvedené navrhla odporkyňa Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby rozhodnutie odporkyne č. RP/17/2008 zo dňa 03.06.2008 potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd vecne príslušný na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne, na základe podaného opravného prostriedku, preskúmal rozhodnutie odporkyne podľa § 246 ods. 2 písm. a/ OSP v spojení s § 64 ods. 5 zák. č. 308/2000 Z.z. z dôvodov uvedených v opravnom prostriedku a po oboznámení sa s obsahom administratívneho spisu č. 46-PgO/O-636/2008 ako aj s písomnými podaniami účastníkov, po vypočutí zástupcov účastníkov konania na pojednávaní dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľky nie je dôvodný.

Podľa § 19 ods. 1 zákona č. 308/2000 Z.z. programová služba a všetky jej zložky nesmú spôsobom svojho spracovania a svojim obsahom zasahovať do ľudskej dôstojnosti a slobôd iných.

Podľa § 64 ods. 1 písm. d/ zákona č. 308/2000 Z.z. za porušenie povinnosti uloženej týmto zákonom alebo osobitnými predpismi rada ukladá sankciu – pokutu.

Podľa § 67 ods. 5 písm. e/ zákona č. 308/2000 Z.z. rada uloží pokutu vysielateľovi televíznej programovej služby od 100 000 Sk do 5 000 000 Sk, ak vysielala programy a iné časti programovej služby, ktorých obsah je v rozpore s povinnosťami podľa § 19.

Z obsahu administratívneho spisu Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že navrhovateľka odvysielala dňa 15.12.2008 o cca 19:02 hod. v rámci programu Televízne noviny príspevok informujúci o úmrtí dvoch skialpinistov v Západných Tatrách, ktorý spôsobom svojho spracovania a svojim obsahom zasiahol do základných práv ním zobrazenej osoby tým, že v predmetnom príspevku odvysielala okrem záberov priamo zo Západných Tatier aj zábery z priestorov domu, v ktorom žila matka jedného zomrelých skialpinistov. Tu jej bolo oznámené úmrtie jej syna, pričom navrhovateľka odvysielala bezprostrednú reakciu matky na túto správu. Uvedeným sa navrhovateľka dopustila zásahu do práva na ochranu súkromného života matky zomrelého skialpinistu.

Odporkyňa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedla, že vzťahy medzi rodičmi a ich deťmi nepochybne patria do intímnej sféry týchto osôb a tvoria súčasť ich súkromného života. Zdôraznila, že následky najmä emocionálneho charakteru, ktoré vyvoláva úmrtie osoby patriacej medzi najbližšie osoby, je nesporne potrebné zahrnúť do sféry práva na ochranu súkromného a rodinného života a to bez prítomnosti televíznych kamier a mikrofónov. Senát

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa s uvedenou argumentáciou odporkyne v plnom rozsahu stotožnil, a rovnako konštatuje, že *uvedený príspevok nad rámec informácie nevyhnutnej na pochopenie obsahu, obsahoval aj zábery na matku zomrelého skialpinistu, zábery na jej bezprostrednú reakciu po tom, ako sa dozvedela informáciu o úmrtí svojho syna.* Uvedeným postupom zasiahla navrhovateľka nesporne do chránených základných práv a slobôd, ktoré garantuje Ústava Slovenskej republiky ako aj medzinárodné dohovory, ktorými je Slovenská republika v oblasti dodržiavania základných ľudských práv a slobôd viazaná.

Senát sa rovnako stotožnil aj s argumentáciou odporkyne, že dodržiavanie a ochrana základných ľudských práv a slobôd je jedným z hlavných znakov moderného právneho štátu a miera ich ochrany je jedným z indikátorov stupňa vyspelosti demokracie, pričom slovenský právny poriadok v plnom rozsahu akceptuje ochranu základných ľudských práv a slobôd. V takýchto prípadoch je podľa názoru senátu prítomnosť televíznych kamier nadbytočná a nežiaduca.

Výšku uloženej pokuty považuje senát najvyššieho súdu za náležité zdôvodnenú, sankcia bola uložená v rámci zákonného rozpätia, možno konštatovať, že v dolnej hranici zákonného rozpätia, pričom je súdu z jeho rozhodovacej činnosti známy prípad, keď navrhovateľka bola sankcionovaná v inom prípade, rovnako za porušenie povinnosti vyplývajúcej jej z ustanovenia § 19 zákona č. 308/2000 Z.z. (napr. vec 3 SŽ 15/2008) a z uvedených dôvodov dospel k záveru, že je potrebné v súlade s § 250q ods. 2 OSP napadnuté rozhodnutie odporkyne v celom rozsahu potvrdiť.

K námietke navrhovateľky, že v odôvodnení napadnutého rozhodnutia odporkyňa použila nepresnú citáciu ust. § 64 ods. 2 zák.č. 308/2000 Z.z. súd konštatuje, že uvedená námietka bola dôvodná, bolo zistené, že odporkyňa v odôvodnení uviedla citáciu § 64 ods. 2 v znení účinnom do 31.03.2006, avšak vo vzťahu k ustanoveniu § 19, na ktoré sa citácia § 64 ods. 2 citovaného zákona odvoláva, nebolo nesprávnym uvedením neúčinného ustanovenia dotknuté. K zmene prišlo najmä v odkaze na ustanovenie § 16. S poukazom na uvedené túto nesprávnosť súd vzal na vedomie a pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia na ňu prihliadol, avšak v kontexte s ust. § 250l ods. 2 OSP v spojení s § 250i ods. 3 OSP pri preskúvaní postupu správneho orgánu súd prihliadne len na tie vady konania pred správny orgánom, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia/, na uvedenú vadu rozhodnutia neprihliadol,

keďže nemala v konečnom dôsledku zásadný vplyv na vydanie napadnutého rozhodnutia odporkyne.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 250l ods. 2 OSP v spojení s § 250k ods. 1 OSP tak, že nepriznal navrhovateľke náhradu trov konania, keďže v konaní nemala úspech.

POUČENIE: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 19. novembra 2008

JUDr. Ivan R u m a n a , v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Alena Augustiňáková